

УДК 378.011.3-051:377]:37:001.895

DOI <https://doi.org/10.33989/2519-8254.2021.9-10.263593>

ORCID 0000-0003-2588-9224

АКСІОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Анна Шовкова,

аспірантка Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

У статті розглянуто методологічні основи професійної підготовки педагогічних кадрів для закладів професійної освіти. Дослідження спрямовано на окреслення методологічних підходів до вдосконалення фахової підготовки майбутніх викладачів, зокрема – обґрунтування аксіологічних засад формування інноваційної культури майбутніх викладачів, які забезпечують професійну підготовку робітників галузі легкої промисловості. Висвітлено цінності та ціннісні орієнтації як необхідну складову інноваційної культури викладачів закладів професійної освіти.

Розкрито сутність базових понять та концептуальних положень формування інноваційної культури майбутніх фахівців на засадах аксіології. До інноваційної культури віднесено ціннісні орієнтири, принципи гуманізації, толерантної комунікації, естетичні та культурні цінності, що реалізуються у взаємодії між учасниками освітнього процесу. Інновації в сфері освіти тлумачено як максимально ефективні новостворені або вдосконалені освітні, дидактичні, виховні, адміністративні системи, що сприяють формуванню творчої активної особистості, здатної до адаптації в умовах постійних змін. Доведено, що залучення майбутнього викладача до інноваційної діяльності зумовлює формування інноваційної культури педагога.

Визначено аксіологічні засади формування інноваційної культури в процесі професійної підготовки майбутніх викладачів закладів професійної освіти в галузі легкої промисловості: оволодіння основними гуманістичними прагненнями людини, які інтегровані у зміст професійної підготовки майбутнього викладача; трансформацію загальнолюдських цінностей у ціннісні орієнтації студентської молоді; професійне самовдосконалення майбутніх викладачів як носіїв культурних цінностей суспільства; формування професійного досвіду майбутнього викладача, розвиток ціннісних орієнтацій у педагогічній діяльності; розвинуту систему цінностей та ціннісні орієнтації як напрям і результат професійної підготовки майбутніх викладачів.

Ключові слова: аксіологічні засади, професійна освіта, галузь легкої промисловості, майбутній педагог професійного навчання, інноваційна культура майбутніх викладачів професійного навчання, зміст процесу формування інноваційної культури.

Постановка проблеми. Глобальні зміни в суспільстві та постійний технологічний прогрес створюють нові виклики для будь-якої держави в світі, Україна не є винятком. Інтенсифікація виробництва, гуманізація всіх сфер життя, інтелектуалізація праці вимагає від сучасної освіти підготовку майбутніх викладачів готових до педагогічної діяльності, що відповідає вимогам часу. Це зумовлює реформування стратегії управління системою підготовки кадрів. Відбувається орієнтація на підготовку фахівця, який має високий рівень знань та вмінь з одного боку, та є творчою, креативною особистістю, не боїться змінювати традиційні підходи до вирішення задач, має власну точку зору та вміння адаптуватися до умов життя – з іншого. Такі зміни в ціннісних орієнтирах держави, а як результат і освіти, впливають на систему підготовки майбутнього викладача у вищому навчальному закладі.

Активне реформування системи освіти України націлене на забезпечення вимог ринку праці. Гуманізація освіти є одним із ключових аспектів підготовки педагога з

відповідним рівнем творчих здібностей та вмінням відтворювати і застосовувати необхідні навички в проблемних ситуаціях. Демократизація, індивідуалізація освіти та свобода творчості дозволяють максимально розкрити потенціал суспільства та підготувати фахівців з високим рівнем інноваційної культури.

Перед системою освіти постає потреба у зверненні до загальнолюдських цінностей, в окресленні аксіологічних засад підготовки майбутніх викладачів, які мають високий рівень усвідомлення значення реалізації гуманістичної ідеї та сформовану систему соціально значущих цінностей професійної діяльності. Тому питання дослідження аксіологічних засад формування інноваційної культури майбутнього педагога є важливим, однак недостатньо розкритим, особливо в галузі легкої промисловості.

Метою дослідження є окреслення аксіологічних засад формування інноваційної культури майбутніх викладачів закладів професійної освіти в галузі легкої промисловості.

Аналіз останніх публікацій та досліджень. Інноваційна діяльність є важливим елементом реформування системи освіти в Україні. Особливого значення вона набуває в умовах фахової підготовки майбутніх педагогів.

Формування готовності майбутніх викладачів до професійної діяльності є об'єктом наукового інтересу багатьох дослідників. Питання професійної підготовки розглянуто у працях О. Абдулліної, І. Богданової, Є. Белозерцева, О. Глузмана, І. Зязюна та ін. Дослідженням професійної готовності займалися Г. Балл, М. Дьяченко, О. Коберник, Д. Мазоха, В. Моляко та ін. Аксіологічні засади професійної педагогічної діяльності викладача розкрито в працях Н. Асташивої, Н. Волкової, В. Сластьоніна, С. Харченка.

Праці Л. Даниленко, В. Николко, Л. Подимова, О. Козлової, Н. Крицької висвітлюють проблематику інноваційної педагогічної діяльності. І. Бужина, Б. Вульф, І. Ісаєва, О. Мороз охарактеризували аксіологічні засади процесу модернізації професійної діяльності вчителів. Різні аспекти інноваційної культури особистості та умови її розвитку є об'єктом досліджень О. Аматыєвої, А. Вірковського, А. Кальянова, Р. Миленкової та інших. Концепції розвитку інноваційної культури досліджено в працях В. Афанасьєва, Р. Дафта, О. Ігнатович, Н. Коломінського, В. Коростильова, О. Шпака.

Крім того, інноваційна складова окресленого питання відображається у чіткій законодавчій базі прогресивних трансформацій у галузі освіти, де окреслено тенденції гуманізації, гуманітаризації та інтернаціоналізації педагогічної освіти, визначено заходи, спрямовані на становлення педагога як суб'єкта модернізаційних змін в освітній галузі.

Варто зазначити, що підготовка майбутніх викладачів професійної освіти має свої особливості. Під час навчання студенти спеціальності Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості) опановують освітні компоненти як психолого-педагогічного циклу, так і професійно-орієнтовані на спеціалізацію, які спрямовані на формування знань, умінь, навичок та професійно важливих якостей необхідних для роботи в галузі легкої промисловості. Тому успішна реалізація випускника даної спеціальності як викладача можлива лише за умови формування загальної культури педагога. З огляду на це, формування інноваційної культури як професійно значущої якості особистості викладача закладу професійної освіти набуває особливого значення.

Виклад основного матеріалу. Нездатність традиційних підходів задовольнити потреби суспільства призвели до змін в системі освіти, зокрема її гуманізації. Значне зростання обсягу професійних знань, обов'язкового для опанування, зумовили запит на технології, які підсилюють пізнавальну активність студентів.

На думку О. Барно, гуманізація – це визначення людини як особистості з правом розвивати власні особливості та реалізувати їх в суспільстві, утвердженням свого місця в житті (Антоненко, 2009). Як процес створення умов для самореалізації, самовизначення здобувачів вищої освіти, організацію навчально-виховного процесу, який сприяє формуванню особистості у всій багатогранній повноті її інтелектуального, культурного, психічного й соціального розвитку визначає гуманізацію І. Чистовська (2008). Гуманізація освіти, за твердженням М. Добрускіна, є сукупністю філософських, гносеологічних,

психологічних, соціально-культурних і дидактичних поглядів, що визначають цілі й завдання вищих навчальних закладів у підготовці й вихованні майбутнього фахівця як творчої особистості (Добрускін, 2000).

Отже, під гуманізацією освіти розглядаємо реформування навчально-виховного процесу спрямоване на подолання проблеми вузької спеціалізації фахівця, переорієнтацію з кількісного підходу трансляції знань на процес всебічного діалогу, забезпечення формування фахової культури особистості.

О. Ігнатович визначає фахову культуру особистості як систему професійного досвіду, способів оптимальної реалізації професійних цілей кваліфікованого фахівця, його мотивів, знань, умінь, навичок, професійно-важливих якостей у відповідному виді праці, що забезпечує необхідний рівень виконання професійних функцій та можливість його подальшого самовдосконалення (Ігнатович, 2019).

Ще однією важливою дефініцією дослідження є готовність до педагогічної діяльності. У науковій літературі вона розглядається як система інтегративних якостей особистості викладача, здатного до ефективного виховання молодшої генерації. За твердженням дослідників для характеристики спрямованих педагогічних впливів на особистість із метою забезпечення її готовності до педагогічної професійної діяльності найдоцільніше використовувати дефініцію «формування».

М. Дяченко та Л. Кандибович виділяють мотиваційний (позитивне ставлення до професії, професійні мотиви, інтерес), орієнтаційний (знання і уявлення про особливості та умови професійної діяльності), операційний (оволодіння способами і прийомами професійної діяльності, необхідними знаннями, умінями, навичками та ін.), вольовий (самоконтроль, уміння керувати діями), оцінювальний (самооцінка своєї професійної підготовленості та відповідність процесу розв'язання професійних задач) компоненти готовності до педагогічної діяльності (Дяченко, & Кандибович, 1981).

Дефініцію «готовність до педагогічної діяльності» О. Ігнатюк та І. Яковенко розглянуто «як цілісну систему стійких інтегративних особистісних якостей, яка володіє індивідуальними для кожного випускника вузу ієрархічними особливостями і дозволяє йому забезпечити в процесі педагогічної діяльності розвиваючий по відношенню до кожної дитини характер його спілкування» (Ігнатюк, & Яковенко, 2007).

Аксіологічна площина рефлексії теорії та практики нової вітчизняної освіти дає можливість переглянути професійно-педагогічну підготовку майбутнього викладача закладу професійної освіти з точки зору цінностей загальнолюдських і професійних.

Умовою успішної реалізації аксіологічного підходу у навчальному закладі, на думку Т. Антоненко є створення сприятливого творчого освітнього простору з орієнтацією на фундаментальні положення педагогічної аксіології, які орієнтовані на багатогранну палітру емоційно-почуттєвих, когнітивних, поведінкових, потрібно-мотиваційних складників, світоглядних структур, які охоплюють світобачення, світосприйняття й світоставлення (Антоненко, 2009).

Під аксіологією розуміють філософське дослідження природи цінностей; як філософську дисципліну, що займається дослідженням цінностей смислоутворювальних засад людського буття, що задають спрямованість і вмотивованість людському життю, діяльності за конкретними діями і вчинками (Фролова, 1987).

С. Анісімов зазначає, що «справді наукове визначення філософського поняття цінності може бути подано тільки в межах тієї повної реальності, якою є цілісна людська життєдіяльність як сукупність суб'єкт-об'єктних відносин: практичних, пізнавальних, ціннісних, у якій об'єктивне і суб'єктивне знаходяться в нерозривному зв'язку один із одним. В аксіології вкрай необхідні поняття: значення, значущість, значуще, ціннісне ставлення, шкала значень, ієрархія цінностей та ін.» (Анісімов, 2001, с. 64).

За твердженням О. Мартинюка, професійні ціннісні орієнтації вчителя є системою інтегрованих смислових установок, яка визначає ставлення вчителя до сутнісних сторін педагогічної діяльності та до її суб'єктів (Мартинюк, 2003).

Аксіологічний, або ціннісний підхід, з огляду на тлумачення ролі цінностей у суспільстві та культурному житті являє собою сферу суб'єкт-об'єктних і міжсуб'єктних відношень, де знання, викладач і студенти об'єднуються ціннісним ставленням до дійсності (Каган, 1997). Тож цінності можна розглядати як ключову складову готовності майбутнього викладача до професійної педагогічної діяльності, що є неподільною, сутнісною, інтегральною характеристикою особистості педагога-професіонала і є умовою та передумовою результативної професійної та інноваційної діяльності, збірною рисою професійної культури викладача й метою професійного самовдосконалення.

У сучасній літературі знаходимо декілька тлумачень поняття «інновації в освіті» (Даниленко & Карамушка, 2003):

- процес створення, поширення й використання нових засобів (нововведень) для розв'язання тих педагогічних проблем, які досі розв'язувались по-іншому;

- результат творчого пошуку оригінальних нестандартних розв'язань для різноманітних педагогічних проблем;

- актуальні, значущі й системні новоутворення, які виникають на основі різноманітних ініціатив і нововведень, що стають перспективними в контексті еволюції освіти і позитивно впливають на її розвиток;

- продукти інноваційної освітньої діяльності, які характеризуються процесами створення, розповсюдження та використання нового засобу (нововведення) в галузі педагогіки та наукових досліджень;

- різні нововведення в діяльності навчально-виховних закладів, у здійсненні навчально-виховного процесу.

Отже, інновації в сфері освіти це максимально ефективні новостворені або вдосконалені освітні, дидактичні, виховні, адміністративні системи, які сприяють формуванню творчої активної особистості здатної до адаптації в умовах постійних змін.

Залучення майбутнього викладача до інноваційної діяльності сприяє формуванню інноваційної культури педагога.

В. Сафіулін під поняттям інноваційної діяльності педагога розглядає діяльність спрямовану на впровадження в освітню практику нових ідей, методик, технологій, відмови від навчальних штампів, сприяє оновленню змісту сучасної освіти, створює нові педагогічні технології, пропонує нові можливості для творчого вчителя (Сафіулін, 2004). Інноваційну культуру особистості тлумачать як систему способів організації та реалізації інноваційної діяльності, в основі якої полягають потреба у пошуку нового, властивості інноваційного інтелекту, активність, спрямована на реалізацію нових ідей у життєдіяльності, досвід і ціннісне ставлення до створення та використання інновацій, що зумовлює розвиток інноваційності особистості і формує ступінь досконалості інноваційної діяльності (Ігнатович, 2019). За визначенням І. Дичківської, інноваційна культура педагога – це система освоєних особистістю педагогічних засобів, що забезпечують інноваційний спосіб діяльності, системоутворюючим елементом якої є цінності інноваційного плану (Дичківська, 2019).

На нашу думку, інноваційна культура викладача – це система сформованих і відображених у свідомості особистості знань, методів, засобів, форм організації, реалізації та регуляції педагогічної діяльності, спрямована на якісно новий рівень організації освітнього процесу.

Рівень готовності майбутнього педагога до інноваційної діяльності помітно зростатиме за умов практичного впровадження у процесі навчання і виховання моделі аксіологічних засад готовності, коли домінуючим у змісті професійно-педагогічної підготовки буде аксіологічний компонент, практична реалізація якого сприятиме наданню ціннісного смислу теоретичним, методологічним і прикладним знанням (як необхідним для набуття означених концепцій) у результаті їхньої інтеріоризації у відповідну систему ціннісних орієнтацій (Огієнко, Калюжна, Мільто, Радченко, & Ковтун, 2016). Так, поєднання інноваційної освіти з аксіологічним підходом виступає системоутворювальним

фактором, що дозволяє наповнити сенсом та об'єднати різноманітні спроби та зусилля з реформування навчального процесу.

Проведений аналіз дає право констатувати такі аксіологічні засади формування інноваційної культури майбутнього викладача закладу професійної освіти:

1. Оволодіння основними гуманістичними прагненнями людини, які інтегровані у зміст професійної підготовки майбутнього викладача. Організація освітнього процесу передбачає засвоєння знань про різні групи цінностей, зокрема під час вивчення дисциплін природничого, гуманітарного та природничого циклів, адже вони є основою гуманістичних прагнень людини.

2. Трансформація цінностей у ціннісні орієнтації. Саме ціннісні орієнтації відображають ставлення особистості до себе та навколишнього світу. Оскільки майбутній викладач закладу професійної освіти має не лише розуміти цінність процесів саморегуляції та усвідомленого саморозвитку, а й виступати особистістю, яка формує мотиваційно-ціннісні сфери учня (а даний аспект вимагає особливої уваги). В освітньому процесі майбутніх викладачів розвиток ціннісних орієнтацій виступає як одне із завдань професійної підготовки у закладі вищої освіти. З огляду на це, аксіологічний підхід розглядається через призму задоволення професійних потреб майбутнього викладача та усвідомлення ним загальнолюдських ідеалів і педагогічних цінностей.

3. Усвідомлення майбутнім викладачем цінностей (як на груповому, так і на індивідуальному рівні) – формування аксіологічної компетенції майбутнього викладача. Відбувається не лише формування сукупності специфічних педагогічних цінностей професійної діяльності майбутнього викладача, водночас він стає носієм певних соціокультурних цінностей. Прагнення до реалізації потреб у професійному та загальнокультурному розвитку є проявом ціннісних орієнтацій на груповому рівні. Становлення особистості, прагнення до саморозвитку, професійного самовдосконалення – на індивідуальному рівні. Саме викладач закладів професійної освіти бере участь в формуванні загальнолюдських цінностей. Він транслює власні світоглядні орієнтири, зокрема національні цінності, виступає в ролі носія та пропагандиста соціокультурних цінностей як під час виховної діяльності, так і щоденного спілкування (цінності культури спілкування державною мовою, цінності культури особистості).

4. Формування професійного досвіду майбутнього викладача, розвиток ціннісних орієнтацій відносно педагогічній діяльності. Саме цінності є основою ціннісних орієнтацій, які мотивують діяльність і поведінку особистості. Вони є важливою характеристикою для педагогічної аксіології, а їх розвиток – завданням професійної підготовки майбутнього викладача. Тому необхідно звернути увагу на задоволення професійних потреб майбутнього викладача, усвідомлення ним загальнолюдських ідеалів і цінностей педагогічної діяльності, формування його аксіологічної культури. Основою особистих цінностей є професійна культура майбутнього викладача, які визначають його успішність як фахівця та конкурентоздатність на ринку праці.

5. Розвинута система цінностей та ціннісні орієнтації як напрям і результат професійної підготовки. Сформована професійна культура педагога, як цілісна системна характеристика, яка включає знання, вміння та навички та соціальні якості особистості, які відображають її світогляд, визначає його здатність формувати особистісно-професійну «Я-концепцію», досягати вершин професійної майстерності та професіоналізму. Правильно сформована система цінностей та ціннісних орієнтацій сприяє реалізації особистості педагога як особистість, як вихователя та науковця.

Висновки. Проведений аналіз дозволяє стверджувати, що аксіологічні засади формування інноваційної культури майбутнього викладача мають практичне спрямування на професійну підготовку в тому разі, коли складові освітніх технологій мають аксіологічне підґрунтя. Сформовані в процесі професійної підготовки цінності стають основою емоційно-чуттєвої сфери та суб'єктивно-особистісної педагогічної дії, забезпечують основи формування готовності до інноваційної педагогічної діяльності,

кристалізацію життєвих та професійних установок майбутніх викладачів. Водночас існує необхідність подальшого аналізу методологічних підходів формування інноваційної культури майбутніх викладачів закладів професійної освіти в галузі легкої промисловості.

ЛІТЕРАТУРА

- Анисимов, С. (2001). *Введение в аксиологию*. Москва: Современные тетради.
- Антоненко, Т. (2009). Психологічні основи впливу ціннісно-сміслової сфери на професійне становлення майбутнього фахівця. *Педагогіка і психологія*, 4(65), 26-36.
- Барно, О. (2003). Демократизація та гуманізація вищої освіти – запорука формування високопрофесійного спеціаліста ХХІ століття. *Імідж сучасного педагога*, 5-6, 6-12.
- Даниленко, Л., & Карамушка, Л. (Ред.). (2003). *Освітній менеджмент*. Київ: Шкільний світ.
- Дичківська, І. (2019). Методологічні підходи у побудові системи вимог до сучасного фахівця дошкільної освіти. В Н. М. Коляда (Ред.), *Іноватика у вихованні* (Вип. 10, с. 58-66). Рівне: РДГУ.
- Добрускін, М. (2000, Березень). Концептуальні основи гуманізації і гуманітаризації вищого технічного образования. В М. Ф. Бондаренко (Ред.), *Гуманізація і гуманітаризація вищої технічної освіти: Матеріали Всеукр. наук.-метод. конф.* (с. 5-6). Харків.
- Дьяченко, М., & Кандыбович, Л. (1981). *Психология высшей школы*. Минск: Изд-во БГУ.
- Ігнатович, О. (2019). *Психологічні основи розвитку фахової інноваційної культури педагогічних працівників*. (Дис. д-ра наук). Національна академія педагогічних наук України, Київ.
- Ігнатюк, О., & Яковенко, І. (2007). Структура професійної готовності майбутніх педагогів до педагогічної діяльності. В О. Г. Романовський (Ред.), *Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної освіти* (Вип. 15/16(19/20), с. 249-257). Харків.
- Каган, М. (1997). *Философская теория ценностей*. СанктПетербург: ТОО ТК «Петрополис».
- Кравченко, Л., & Лебедик, Л. (2018). Розвиток професійної культури викладачів економіки в умовах магістратури. *Українська професійна освіта*, 4, 45-53.
- Мартинюк, О. (2003). Дослідження професійних ціннісних орієнтацій вчителя як цілісної системи. В *Ценностные приоритеты образования в XXI веке: Материалы Междунар. науч.-практич. конф.* (с. 183-191). Луганск.
- Огієнко, О., Калюжна, Т., Мільто, Л., Радченко, Ю., & Ковтун, К. (2016). *Формування готовності майбутніх вчителів до інноваційної діяльності: теорія і практика*. Київ: Ін-т педагогічної освіти та освіти дорослих НАПН України.
- Сафіулін, В. (2004). Інноваційний пошук нових технологій навчання. В Л. І. Даниленко, & В. Ф. Паламарчук (Ред.), *Інноваційні пошуки в сучасній освіті* (с. 53-64). Київ: Логос.
- Фролова, І. (Ред.). (1987). *Философский словарь*. Москва: Политиздат.
- Чистовська, І. (2008). Гуманізація та гуманітаризація навчально-виховного процесу у вищих технічних навчальних закладах. *Вісник НТУУ «КПІ». Філософія. Психологія. Педагогіка*, 1(22), 191-193.

REFERENCES

- Anisimov, S. (2001). *Vvedenie v aksiologiju [Introduction to axiology]*. Moskva: Sovremennye tetradi [in Russian].
- Antonenko, T. (2009). *Psykhologichni osnovy vplyvu tsinnisno-smyslovoi sfery na profesiine stanovlennia maibutnoho fakhivtsia [Psychological bases of the influence of the value-semantic sphere on the professional development of the future specialist]*. *Pedagogics and psycholog*, 4(65), 26-36 [in Ukrainian].

- Barno, O. (2003). Demokratyzatsiia ta humanizatsiia vyshchoi osvity – zaporuka formuvannia vysokoprofesiinoho spetsialista XXI stolittia [Democratization and humanization of higher education – the key to forming a highly professional specialist of the XXI century]. *Image of the Modern Pedagogue*, 5-6, 6-12 [in Ukrainian].
- Chystovska, I. (2008). Humanizatsiia ta humanitaryzatsiia navchalno-vykhovnoho protsesu u vyshchych tekhnichnykh navchalnykh zakladakh [Humanization and humanitarization of the primary and secondary process in the highest technical initial foundations]. *Visnyk of National Technical University of Ukraine «Kyiv Polytechnic Institute». Philosophy. Psychology. Pedagogics*, 1(22), 191-193 [in Ukrainian].
- Danylenko, L., & Karamushka, L. (Ed.). (2003). *Osvitnii menedzhment [Educational management]*. Kyiv: Shkilnyi svit [in Ukrainian].
- Diachenko, M., & Kandybovich, L. (1981). *Psikhologiiia vysshei shkoly [Higher school psychology]*. Minsk: Izd-vo BGU [in Russian].
- Dobruskyn, M. (2000, March). Kontseptualnye osnovy humanyzatsyy y humanitaryzatsyy vyssheho tekhnicheskoho obrazovanyia. In M. F. Bondarenko (Ed.), *Humanizatsiia i humanitaryzatsiia vyshchoi tekhnichnoi osvity [Humanization and humanization of higher technical education]*: Proceedings of the Scientific Conference (pp. 5-6). Kharkiv [in Ukrainian].
- Dychkivska, I. (2019). Metodolohichni pidkhody u pobudovi systemy vymoh do suchasnoho fakhivtsia doshkilnoi osvity. In N. M. Koliada (Ed.), *Innovatyka u vykhovanni [Innovation in education]* (Vol. 10, pp. 58-66). Rivne: RDHU [in Ukrainian].
- Frolova, I. (Ed.). (1987). *Philosophical Dictionary [Philosophical Dictionary]*. Moscow: Politizdat [in Russian].
- Ihnatiuk, O., & Yakovenko, I. (2007). Struktura profesiinoi hotovnosti maibutnykh pedahohiv do pedahohichnoi diialnosti. In O. H. Romanovskyyi (Ed.), *Problemy ta perspektyvy formuvannia natsionalnoi humanitarno-tekhnichnoi osvity [Problems and prospects of formation of national humanitarian and technical education]* (Vol. 15/16(19/20), pp. 249-257). Kharkiv [in Ukrainian].
- Ihnatovych, O. (2019). *Psykhologichni osnovy rozvytku fakhovoi innovatsiinoi kultury pedahohichnykh pratsivnykiv [Psychological bases of development of professional innovative culture of pedagogical workers]*. (Doct. diss.). Natsionalna akademiia pedahohichnykh nauk Ukrainy, Kyiv [in Ukrainian].
- Kahan, M. (1997). *Fylosofskaia teoriia tsennosti [Philosophical theory of values]*. SanktPeterburh: TOO TK «Petropolys» [in Russian].
- Kravchenko, L., & Lebedyk, L. (2018). Rozvytok profesiinoi kultury vykladachiv ekonomiky v umovakh mahistratury [Development of professional culture of teachers of economics in the conditions of a magistracy]. *Ukrainian professional education*, 4, 45-53 [in Ukrainian].
- Martyniuk, O. (2003). Doslidzhennia profesiinykh tsinnisnykh oriientsii vchytelia yak tsilisnoi systemy. In *Tsennostnye priority obrazovaniia v XXI veke [Tsennostnye priorities of education in the XXI century]*: Proceedings of the International Scientific Conference (pp. 183-191). Lugansk [in Russian].
- Ohienko, O., Kaliuzhna, T., Milto, L., Radchenko, Yu., & Kovtun, K. (2016). *Formuvannia hotovnosti maibutnykh vchyteliv do innovatsiinoi diialnosti: teoriia i praktyka [Formation of the Readiness of Future Readers to Innovative Activity: Theory and Practice]*. Kyiv: In-t pedahohichnoi osvity ta osvity doroslykh NAPN Ukrainy [in Ukrainian].
- Safiulin, V. (2004). Innovatsiinyi poshuk novykh tekhnolohii navchannia [Innovative search for new technologies]. In L. I. Danylenko, & V. F. Palamarchuk (Eds.), *Innovatsiinyi poshuky v suchasni osviti [Innovative research in modern education]* (pp. 53-64). Kyiv: Lohos [in Ukrainian].

AXIOLOGICAL BASES OF INNOVATIVE CULTURE FORMATION OF THE FUTURE TEACHER OF THE VOCATIONAL EDUCATION INSTITUTION

Anna Shovkova,

Postgraduate Student of Poltava V. G. Korolenko National Pedagogical University

The methodological bases of professional training of pedagogical staff for vocational education institutions are considered in the article. The research is aimed at outlining methodological approaches to improving future teacher professional training, in particular, substantiating the axiological bases for teachers' innovative culture formation, and providing training for light industry workers. Values and value orientations as a necessary component of the innovative culture of teachers of vocational education institutions are highlighted.

The essence of the basic concepts and conceptual provisions of students' innovative culture formation based on axiology is revealed. Innovative culture includes values, principles of humanization, tolerant communication, and aesthetic and cultural values, which are realized in the interaction between the participants of the educational process. Innovations in the field of education are the most effective newly created or improved educational, didactic, educational, and administrative systems that contribute to the formation of a creative and active personality capable of adaptation to constant change. Involvement of the future teacher in innovative activities promotes teachers' innovative culture formation.

The axiological principles of innovative culture formation in the process of professional training of future teachers of vocational education institutions in the field of light industry are determined. They are based on the transformation of universal values into students' value orientations; future teachers' professional self-improvement as bearers of society's cultural values; formation of future teachers' professional experience, development of value orientations in pedagogical activity; development of a system of values and value orientations as a direction and result of future teacher professional training.

Keywords: *axiological bases, vocational education, light industry, future teacher of vocational training, innovative culture of future teachers of vocational training, the content of the process of innovative culture formation.*

Надійшла до редакції 18.05.2021 р.